

Häggsjöns Varjehanda

Årgång 20 Nummer 19

Häggsjöns Intresse- och Fiskevårdsförening

Juni 2017

Medarbetare i detta nummer:

- Ann-Catrine Henriksson
- Bibie Cronwall
- Barbro Westerholm
- Göte Dahlin
- Mikael Nordlander
- Nils-Erik Westerholm
- Ragnar Westerlund

I det här numret:

Kallelse till årsmöte, dag- ordning o verksamhets- berättelse	2
Granliden	3
En lantbrevbärarens min- nen	4 5 7
Hösten 2006 i Häggsjö	6
Mariefred	7 9
I knipa	8 13
Häggsjöns intresse- och fiskevårdsförening och Häggdångers fiskevårds- område	10
Om myrarnas guld, glit- ter och andra sällsam- heter	11 12 13
Grillknyttis på Storholmen	15
Kalendarium Mat- o Baksidan Häggsjöloppan	14

Köttätande växter i Häggsjö?

Bibie skriver om Häggsjö myrarnas guld och sällsamheter i sitt bidrag. Och där framgår att det finns mycket som vi kanske inte alla vet om de växter som man alltid ser på myrarna.

Tätört som man trodde var en växt som kan användas för att framställa tätmjolk (långfil) är en riktig kannibal!

Tättört

Silesår

Och Silesår som också kan heta Daggört, Soldagg eller Jungfru Marie silhår, användes förr för att sila mjölken genom för att få den hållbar. Men även den är en kannibal!

Växterna har olika sätt att fånga insekter, klabbiga blad eller genom att körtelhåren kröker sig och fångar insekterna. De löses sedan upp och blir näring till växterna.

Läs mer om Bibies minnen från våra myrar på sidan elva

Avverkning vid fattigstugan

Vi har sedan vi började använda fattigstugan märkt att det är mörkt och skuggigt där, och inte mycket plats att vara på om man har ett evenemang.

Skogsstyrelsen har ett arbetsmarknadsprojekt, LAMPA-Y, som innebär att långtidsarbetslösa får ta röj – och motorsågskörkort, prova på skogsarbete.

Intresseföreningen har nu gjort ett avtal om att ta bort i första hand gran och även risiga buskage. Kostnad för föreningen är drivmedel. Redan i sommar kan vi räkna med att ha det ljusare och rymligare på fattigstugans "tomt".

Chefredaktören/utgivaren har ordet

Det blev en tidning i år också! Efter så många årgångar är det alltid lite vända innan bidragen kommit in.

I år har vi till stor glädje två nya skribenter. Ragge som varit lantbrevbärare av den gamla sorten då brevbäraren inte bara delade ut brev. Det var en serviceinstitution!

Ann-Cathrine berättar om Granliden där de bor och bott i två omgångar. Alla som bor i hus känner säkert igen sig. Köttätande insekter var det väl ingen som trodde att vi har i

Häggsjö, men så är det. Det och mycket mer berättar Bibie om på ett som vanligt kunnigt och målade sätt.

Göte och Hamtjan fortsätter sin förvandling av sitt sommarställe som de köpte 2006 i mycket dåligt skick. Bilder från deras trädgård idag vittnar om stor känsla för det vackra, men man inser också att det ligger stor möda bakom alla murar, trappor och stenpartier. Låt er inspireras!

Det känns mycket bra att vi formaliserat det muntliga avtalet mellan vår intresseförening och

Häggdångers fiskevårdsområde. Det innebär att vi förvaltar Häggsjön enligt våra stadgar. Det ger oss en möjlighet att jobba vidare på våra planer både med att minska gäddbeståndet och i bästa fall göra så att kräftorna trivs.

Efter den kalla torra våren hoppas jag på en varm och skön sommar, med något uppfriskande regn (men helst nattetid) Ha en riktigt bra sommar, och fundera gärna på ett bidrag till nästa Varjehanda

/Barbro

Kallelse till årsmöte den 9 juli 2017 14.00 i Häggsjövikens badplats Packa picknickkorgen och ta med något att sitta på

Förslag till dagordning för Häggsjöns Intresse- och Fiskevårdsförenings årsmöte den 9/7 2017

1. Mötets öppnande
2. Godkännande av kallelsen
3. Godkännande av dagordningen
4. Val av mötesordförande, sekreterare samt 2 justeringsmän
5. Verksamhetsberättelse
6. Revisionsberättelse
7. Ansvarsfrihet för det gångna året
8. Val av 2 styrelseledamöter för en tid av två år där Barbro Westerholm och Kurt Eriksson står i tur att avgå
9. Val av 2 styrelsesuppleanter för en tid av 1 år, där Bjarne Kirsebom och Åke Westin står i tur att avgå
10. Val av utgivare av Häggsjöns varjehanda för en tid av 1 år där Barbro Westerholm står i tur att avgå
11. Val av revisorer för en tid av 1 år, där Margareta Wicander och Ragnar Westerlund står i tur att avgå
12. Val av festkommitté för en tid av 1 år, där valberedningen ej kunnat föreslå någon 2016
13. Val av 2 ledamöter till valberedning för en tid av 1 år, där Anders Lindqvist och Gunnar Forsén står i tur att avgå
14. Övriga frågor
15. Mötets avslutande

Välkomna /Barbro Westerholm

Verksamhetsberättelse 2015

Styrelsens sammansättning under året har varit:

Ordf.: Barbro Westerholm

Vice ordf: Kjell-Erik Näslund

Sekr: Mia Karlström

Kassör: Kurt Eriksson

Ledam: Eddor Olofsson,

Suppl: Bjarne Kirsebom och Åke Westin

Revisorer: Margareta Wicander och Ragnar Westerlund

Festkom: -

Sjuttiosex hushåll var medlemmar i föreningen under verksamhetsåret 2016. Vi har fortfarande ett stort antal stödmedlemmar.

Föreningen har haft tre protokollförda möten och ett informellt möte

Partytältet har använts av ett antal medlemmar för privata sammankomster

Egna arrangemang: En vis- och allsångskväll med underhållning av Häggsjöborna vid Fattigstugan. En grillknyttiskväll på Storholmen.

Taket på Fattigstugan har med hjälp av bidrag från Länsstyrelsen renoverats. Halva taket inklusive nya vindbrädor är nytt och skorstenen har fått plåtbeklädnad. I och med detta hoppas vi att vi äntligen fått taket riktigt tätt.

I augusti hade vi ett informellt medlemsmöte där David Jonsson, fiskerikonsulent, från Länsstyrelsen deltog. Innan mötet hade David Jonsson gjort ett provfiske av kräftor. Det resulterade i en (1) kräfta. Men den var frisk och därmed bör det inte finnas risk för fiskpest. David Jonsson menar att det finns fler kräftor, men att det stora antalet gäddor gör det svårt för kräftorna att fortplantera sig i större grad.

Förhandling fortsätter för att kunna ha årsmöte i Häggsjövik. Enligt protokollsutdrag från Häggsjövikens samfällighet 2016, vill man ej ha årsmötet till Häggsjövik.

Samtliga handlingar till årsmötet hittar du på <http://www.haggsjo.qrt.se> under Protokoll

Välkommen till årsmötet och ta chansen att vara med och påverka föreningens verksamhet. Det är du som medlem som avgör vilken verksamhet vi ska ha.

Barbro Westerholm

Granliden

Ett hus, ett livsprojekt ...

Minns ni vintern 1981? Jag gör det. Både allmänt och på det personliga planet en mycket speciell vinter.

Vi hade sommaren samma år åkt till spetsen av Öjesjön för att titta på en sommarstuga. (Där Kerstin Bäck nu har sitt hus.) Det var första gången vi svängde av från E4 i Högsnäs in på denna väg. Ett helt nytt område. På väg tillbaka såg vi "Till Salu"-skylten framför huset i Granliden.

"skambud" och en låneansökan.

Man måste påminna sig den ekonomiska situationen i Sverige vid den tiden. Skyhöga räntor, svårt att låna utan höga kontantinsatser. Nästan omöjligt för unga nystartade hushåll utan sparkapital att få låna pengar. Vi var därför inte speciellt beredda när vi blev beviljade och huset blev vårt. Inte heller var vi beredda för en vinter på landet med allt vad det kan innebära om man inte är

(för hand) och till sist gick det nästan inte att komma över snövallarna med kasten. Det blåste otroligt och tre eller fyra gånger blev vi helt insnöade för plogbilen kom inte på flera dagar. Vid flera tillfällen var det långa strömavbrott. Då blev vi utan vatten, oj vilken ny erfarenhet. Skotta fram brunnen och hinka upp vattnet. Under strömavbrotten bäddade vi i vardagsrummet för hela familjen och eldade i kaminen. Vid något tillfälle frös vattnet och Sten fick krypa in under huset för att tina upp det.

Av provningar härdas människan. Vi gav inte upp. Sakta men säkert byggde vi vårt liv i Granliden.

Vintern därpå köpte vi en snöslunga och då blev det nästan ingen snö alls. Vi monterade in en vedspis i köket och köpte dessutom ett gasolkök för kommande krissituationer. Det största lyftet var när vi djupborrade efter vatten. Det blev ett perfekt vatten och med hydroforen kan vi ha vat-

riktigt rustad.

Sten arbetade i Sundsvall, jag i Härnösand och vi bodde lämpligt för oss båda i Söråker. Jag som i vanliga fall har gröna ögon blev plötsligt mycket "blåögd" och helt betagen av stället. Sten som yrkesman inom byggbranschen var mer skeptisk men ni vet, kvinnors vilja. Vi lade in ett

Med ungdomlig entusiasm och energi, samt två små barn och en hundvalp tillträdde vi fastigheten den 28 oktober. Då var det 15 cm nysnö som låg kvar och byggdes på hela vinter. Vilken snövinter! Vi skottade och skottade

(Forts. på sidan 9)

En lantbrevbärares minnen

I Sjöviken vid Öjesjön bor jag sedan 1991. Jag har med stor behållning läst om gamla tider i Häggsjöns Varjehanda. Och nu tänker jag bidra med några minnen från en svunnen epok, om än inte så långt tillbaka i tiden.

Jag jobbade under 41 år inom Posten och många år som lantbrevbärare, både i det distrikt som omfattar Häggsjö, men även andra linjer inom Härnösands närhet.

På den tiden såg lantbrevbärarjobbet ut på ett helt annat sätt. Bland annat slöt Posten avtal med kommunen om hembesök som brev-bäraren skulle göra. Och det var mycket förutom post och tidningar som delades ut. Det var mat, bröd, kläd-paket och inte minst den femtonde varje månad skulle pensionerna betalas ut. Ibland hade vi så mycket pengar med oss att vi var tvungen att gömma en del på annat ställe i bilen. På den tiden gick det också bra att ta ut kontanter direkt av brev-bäraren.

Till stora helger var det ibland mer matpaket än post i bilen. Man beställde drickabackar, tolvkilos paket med mjöl och annat skrymmande. Vid ett tillfälle upptäckte en dam långt uppe i Sela att hon

saknade jäst och skulle baka. Så hon ringde till Ragge som fixade detta.

Man fick stor lokal- och personkännedom, men ibland var det ändå knivigt. När jag började köra ”på Häggsjö” tyckte jag att mesta posten gick till Westerholm i Häggsjö. Men vilken Westerholm? Då fick man fråga sig för innan man lärt sig. På samma sätt var det i Gånsvik där var och varannan hette Wallgren!

Vissa episoder är starkare i minnet, och jag vill berätta om några av dem. Många av de som bodde ute i byarna var äldre, och många gånger utan bil, så kontakten med brev-bäraren var viktig.

Jag kom en gång till ett äldre par med ett stort Ellospaket, där frun i huset beställt fyra klänningar. Hon hade bara tänkt sig en av dem, och ville att jag skulle vara smakråd. Hon gick ut i salen och bytte om till den ena klänningen efter den andra. Hennes gubbe satt vid köksbordet och muttrade. Jag var alltså den som skulle hjälpa henna att välja. Jag sade

till henne att jag tyckte att alla fyra klänningarna var så fina att hon borde köpa alla fyra. Min baktanke med detta vara att slippa hjälpa henne att returnera något till Ellos och snabbt komma därifrån. Så blev det. Hon köpte alla fyra, och gubben muttrade bara något högre.

Vid ett annat tillfälle kom jag till en gammal man som börjat se mycket dåligt, men ändå inte ville ge upp älgjakten. Han satt då på en stol mitt i köket fullt jaktklädd med ryggsäcken bredvid sig. Jag undrade varför han satt så, och han berättade att han hört på jakt-radion att man skadeskjutit en älg, så han satt och väntade på att bli utkallad. Men han var så ofärdig att han knappt kunde gå, och när han satt på pass hade man plockat ut kulorna ur geväret då han knappast såg något. Ett ganska humant sätt att låta någon vara med in i det sista.

Jag hade fått order från kommunen att med början en måndag besöka en äldre dam varje dag. Men av någon anledning fick jag för

Forts..... En lantbrevbärares minnen

mig att svänga in hos henne redan på lördagförmiddagen. När jag kom dit låg hon i soffan och var mycket dålig, och hade svårt att prata. Ingen eld i spisen så det var helt utkyt. Jag började elda och fick med stor möda reda

brukade ha en symaskin på köksbordet. Jag åkte dit och frågade om hon vill sy ihop mina byxor. Inga problem, det var bara att ta av sig och sätta sig och vänta iförd kalsonger. Men när hennes man klev in genom dörren och missuppfattade situationen

bra på att hantera alla väglag.

En episod från Kramfors där jag körde extra, var av det mer dramatiska slaget. Jag kom in på postkontoret, och där stod en man med avsågat gevär. Han hade ställt upp alla i personalen och be-

Hjälten från postrånet: – Jag är en snäll grabb...

här är hjälten som avväpnade postrånen i Kramfors på ajen. En snäll kille som egentligen inte alls tycker om att slåss.

Ragnar Westerlund, bragdmannen från lördagen sitter hemma i sin bostad i Härnösand.

Han berättar om hur det känns efteråt och om allt ståhej som blivit kring hans person.

Egentligen drar jag mig undan när det drar ihop sig till slagsmål, säger han.

en faktum är att Ragnar handlade mot instruktionerna när han gjorde sitt ingripande. Varken post- eller bankpersonal får sätta sig till motvärn, när deras arbetsplats hotas. Risker för skador är för stora. Det hindrar inte postdirektören att ge honom en belöning. De rådiga postmännen ska ha en eloge, säger han.

Ragnar Westerlund avväpnade en postrånare i Kramfors i lördags. Utnämndes till Hjärte.

– Jag gillar inte att slåss, säger han. Jag brukar dra mig undan när det drar ihop sig till slagsmål...

på en anhörig genom att titta i hennes telefonbok. Hade jag inte svängt in till henne vet jag inte hur det hade gått

Som lantbrevbärare hade man uniform, och med allt gnidande på bilsätet blev byxorna snabbt blanka och nötta. Så långt man kan komma från min startpunkt sprack hela byxändan sönder. Det skulle tagit mig lång tid att åka och byta byxor. Jag kom på att en dam som bodde i närheten

blev det pinsamt. Allt gick bra och jag gick inte miste om dyrbar tid.

Att på kortast tid klara av sin rutt var ju något som vi alla brevbesörjare var måna om. Jag brukar säga att min bil hade bara en fart, och den var rätt hög. Men många gånger på vintern tog det ändå lång tid. När jag kört fast i snön fyra gånger på femtio meter gav jag upp och åkte hem, vilken hände mycket sällan. Man blev ganska

ordrade även mig att gå och ställa mig med de andra. Men i ett av rånen obevakat ögonblick knockade jag honom, och efter lite slagsmål satte jag mig på honom och sade till en av damerna att springa och gömma geväret. När polisen kom satt jag fortfarande på mannen som tänkt sig råna postkontoret.

Det var inte så att bara jag

(Forts. på sidan 7)

Hösten 2006 i Häggsjö

Häggsjö 206 har ny ägare nu! Regnigt och ruggigt runt nollan, inte lika mysigt som i Augusti när vi var här och tittade på stugan. Igår skrev vi papper, så nu är det dags att.....

Ja..hmm.... var ska man börja? (Faktum är att jag aldrig haft någon stuga eller hus tidigare, så allt är nytt.) Jo struten som ligger på baksidan ska säkert sitta på skorstenen. Där börjar det. Nu kan man elda och få lite värme i stugan. Jag hittade lite ved på baksidan. Det brann, men det var visst inte årets modell. Det brann fort och inte blev det så mycket värme heller. Jag började med att såga lite småsly för hand. Man insåg ganska omgående att det behövs något bättre, en motorsåg. Jag pratade med Ragnar, han kände en som sålde sådant. Så det blev att jag åkte dit och inhandlade en såg, och det har jag inte ånkrat.

Den har fått arbeta och jag med för den delen. Men även andra har varit här och sågat träd. En del har varit lite knepiga att få ner och några har även blåst ner. Annars tycker jag om utmaningar, och det är hela tiden något nytt man får lära sig. Man pratar med grannar och vänner och söker på internet, sedan gör man upp en plan och oftast så fungerar det. Det måste fungera annars

får man klura lite till och ta fram en plan B. Våren kom och nu skulle det fixas vatten, för det fanns ju diskbänk i det lilla köket med kran också. Efter lite prat med grannar och klurande inköptes en pump och slang och diverse kopplingar. Allt

kopplades samman och en del släpptes ner i sjön, efter lite trixande så fungerade det. Nu började jag gå igenom alla bodar och uthus och även vad som låg under några pressenningar för att se vad som skulle kastas och vad som kunde användas. Två av bodarna var i

så dåligt skick att det var bäst att knuffa omkull dem efter att jag tömt dem. Det var mycket som skulle kastas. Det blev fem släpvagnar till tippen och en del eldades upp. En viss utrensning blev det i stugan också. På ungefär 20m² trängdes 3 garderober, två bäddsoffor,

en tresektioners bokhylla, ett köksbord, fyra stolar, ett vardagsrumsbord och en liten byrå. Vi bar bort en del till "gula villan" för att kunna röra sig någorlunda inomhus. Det var en del av det första året i Sjöviken.. När jag sitter och tittar på

gamla foton så inser jag att man glömmer. Bilden visar något som liknar en trappa från parkeringen från 2007. 2016 hade vi en något uppdaterad version som känns betydligt säkrare att gå i.

/Göte

Forts..... En lantbrevbärares minnen

delade ut post och förnödenheter, ibland fick även jag ta emot en uppskattning för de tjänster man utförde. I en by bodde ett gammalt par där frun på äldre dar tagit körkort och börjat jobba i hemtjänsten. Mannen var ensam hemma och pratsugen när jag kom. Ofta lockade han ut mig i bryggstugan där de hade två frysboxar. Han öppnade den ena och tog fram ett sladdkakepaket och gav mig, och så öppnade han den andra och gav mig en bit älgkött. Jag frågade om inte frun märkte att det saknades kött o bröd. Man ha sa att hon "visste väl inte hur mycket kött han hade lagt dit".

/Ragnar Westerlund

Mariefred

Ja, nu har det hänt igen! Återigen har jag brutit löftet att sluta skriva om mitt gamla Häggsjö. Jag tycker ju själv att det är så intressant, så det finns kanske någon annan som delar mitt intresse.

Alledeles för stunden är det Fattigstugan som får mig att vända blicken bakåt och tänka till om fantastiska episoder och äventyr som jag delat med den sist boende på "äldreboendet", Gustaf Adolf Karlstrand. Han var min förste idol,

och en kunnig jägare både med bössa och slagjärn. Många är de stunder och nätter vi delat ute i skog och mark eller i hölador vaktande på räv i månskenet. Inte att förglömna berättelserna om hans äventyr som luffare och hans utörliga och detaljrika beskrivningar av kvinnohistorier som kunde få vilken trettonåring som helst att konvertera till luffarskrået.

"Fattigstugan", ja det är ett senare tiders namn på stugan. Förr var det inte något särskilt namn, utan sade bara "Uti bruksvägen" om platsen. På 1960-talet hade stugan blivit sommarstuga. Kommunen hade sålt ut sina stugor och den här hade köpts av ett äldre par från Härnösand

stugan ett par gånger men då stugan stod på ofri tomt och var i ett ganska dåligt skick, fick hon ingen spekulant. Jag köpte stugan för en billig penning för att använda den som jaktstuga, men den vandaliserades så kapitalt att den till slut inte kunde användas till jaktstuga. Den blev stående i många år i mycket tråkigt skick. En tid sedan paret flyttat in i sin lilla sommarstuga kom det upp en skylt ovanför ytterdörren. Skylten såg ut att ha suttit på akterkastellet på en båt, och på skylten stod det "Mariefred". Skylten satt kvar i närmare femtio år så traktens folk började kalla platsen Mariefred. En del hade väl teorier om vad skylten haft för betydelse, och några sade sig vara

säkra på att den suttit på en Vaxholmsbåt som trafikerat Mäläröarna. Faktum är att jag hade sett skylten förut, och då låg den på en plats som kallades

"Nysand" ute på

kajen vid Härnöverken i Härnösand. Härnöverken var en ganska stor industri med bland annat ett större gjuteri där det gjöts både i handgjorda och maskingjorda formar. Ett femtontal man stod vid

för att använda just som sommarstuga. Efter några år dog mannen och något år därefter förolyckades kvinnan i Högsnäs när hon åkte cykel och blev påkörd av en personbil. Efter ytterligare ett par år, 1972, annonserade dottern ut

(Forts. på sidan 9)

I Knipa

En tråkig historia om fåglar där vi lärt oss hur en viss typ av fåglar beter sig

Det var år 2009, och dags att fira midsommar. Vi landade i sjöviken kvällen före midsommarafton. Solen sken och det var en fin kväll. Vi började plocka ur bilen och gick ner till stugan och låste upp.

När vi gick in upptäckte vi att allt inte var som det skulle. Det låg saker på golvet vid fönstren. Ja, det såg ut som om någon rivit ner allt från fönsterbrädorna. Men fönstren var hela och dörren var inte uppbruten. Ett mysterium, vad hade hänt?

Vi började plocka upp och städa, någon sak hade gått sönder och behövde sopas ihop och kastas, andra saker var bara att ställa tillbaka i fönstren. Plötsligt upptäcker vi något under soffan. Det visar sig vara en död fågel. Nu förstod vi, den stackaren hade ramlat ner genom skorstenen och kunde inte komma ut. Därför var allting nerrivet från fönstren.

Trist men vi städade upp och jag grävde ner den döda fågelns som visade sig vara en knipa. Konstigt tänkte vi, det är en sjöfågel? Nåja vi firade midsommar och tänkte inte mera på detta utan åkte hem.

Tre veckor senare återvänder vi för semester.

Samma sak igen! Stökigt i stugan, allt i fönstren nerrivet. Denna gång ligger en Knipa på golvet i köket och luktar illa. Städning och vädring men nu lite efterforskning också. Efter vad vi hört så söker Knipor bo i håligheter ibland annat trädkronor och sådant. De hittade skorstenen och trodde väl det var en grund hålighet, men det var det inte. Det var trist men nu gjorde jag i ordning ett nät och lade uppe på skorstenspipan så efter det har inga fåglar trillat ner.

Man får hela tiden lära sej nya saker. Tråkigt med två döda fåglar, men vi har också räddat en fågel från en långsam död en gång. Vi tittade och det såg ut som en stor kanadagås som satt fast i något och inte kom loss. Vi bestämde oss för att undersöka saken. Jag hämtade en kniv och en avbitare, och så gick vi ner till Bennys båt. Som tur var, var han lite sent ute och hans båt låg fortfarande i sjön. Vi fick börja med att skotta ur lite snö och is och sedan ösa lite vatten, men sen bar det av. Benny rodde och jag satt i fören. Vi kom fort fram till fågelns som vid det här laget såg ganska sliten ut, men när vi närmade oss började den flaxa och försöka

undkomma oss. Det var omöjligt, den satt fast.

På något vis försökte Benny hålla i fågelns medan jag försökte klippa av det som såg ut som en metrev eller gammal fiskerulle. Fågeln spratt till och försökte slå till mej med näbben, och jag fumlade till och tappade avbitaren i sjön, plupp! Så var den borta. Men jag hade en kniv med mej också. Så jag fick fram kniven och lyckades skära loss den stackars fågelns. Vi drog upp linan från sjön och tog med oss den i land. Jag tog fågelns i famnen och vi rodde mot Magnussons brygga. Vi tänkte den var utmattad så den behövde vila på land. Annars kanske den skulle drunkna i sjön?

Ja, det låter dumt i efterhand men när man inte vet bättre så försöker man tänka med någon logik. I alla fall så tog fågelns några steg bort från oss och gick ner i vattnet och simmade bort mot Öje. Troligen för trött att flyga men den visste vart resten

(Forts. på sidan 13)

Granliden forts...

ten även under strömvav-
brott.

Med ett hus från 1929 följer ett likhetstecken och begreppet renovering. Ständigt nya projekt är en förutsättning och har blivit en livsstil. När äldste sonen ville ta över köpte vi ett annat hus i Härnösand men gräset är inte grönnare på annat håll. 2011, efter drygt sju år bjöds tillfälle att köpa tillbaka Granliden och då nappade vi direkt. HEMMA IGEN! Att strosa ut i morgonrocken en tidig vårmorgon för att hämta tidningen, höra koltrastens drillar mot en ljudvägg av fågelkvitter, känna lugn och harmoni. Det är livskvalitet.

Lite historia.

I skriften "Häggsjöborna" från 1992 beskriver Nils-Erik Westerholm det centrum som Granliden var under början av 1900-talet och en bit in på 1940-talet. Då var det inte E4 utan Kustlandsvägen som var den stora länken som sammanband orterna utmed kusten. I huset mitt emot vårt drev C A Jansson kafé, taxirörelse och bensinmack. Där var det alltid liv och rörelse, speciellt inför dansen på Grandungen en bit närmare Högsnäs. Då var det enligt skribenten inte bara kaffe som förtärdes utan många passade på att grogga upp sig inför festligheterna.

I vårt hus drev pojkarna Pettersson cykel- och lättviktsverkstad åtminstone fram till kriget. Sten har vid renoveringen i uthuset sett resterna av den spektakulära reklamskylten som de hade ;

"HIT LER ALLA SINA CYKLAR FÖR REN GÖRING"

/Ann-Catrine

Mariefred forts...

sina maskiner och framställde gjutformar till bl a mätarskåp. Det flytande järnet fylldes i formarna, sen slogs formarna sönder, maldes upp och sållades. Därefter tillsattes lite ny sand innan det kunde användas igen till nya formar, därav namnet "Nysand". Precis där låg "Mariefredsskylten" som sedan skulle hamna på en stuga efter Bruksvägen. Sen får man gissa hur det hamnat där. Hade skutan bytt namn och gjuteriet gjort en ny skylt, eller hade skutan skrotats och bara skylten blev kvar? Det har ju inte så stor betydelse hur det gått till, men kanske hade ett annat händelseförlopp kunnat rädda hedern på de som stal skylten från stugan, en natt när varken måne eller stjärnor fanns. I fortsättningen kan detta läsas som en "brottsutredning". Det var en överlagd stöld, både stegar och verktyg behövdes för att fullborda dådet. Några förmildrande

omständigheter förelåg ej. Så straffet bör vara lång tids grämselse och skam. Men alla vi andra kan inte nog lovprisa och glädjas åt vår fattigstuga som ju faktiskt ser mycket bättre ut utan någon reklam för Mälaröarna. För övrigt kan man konstatera att det går riktigt bra för Häggsjö. Det bor folk i alla gårdar och flera sommarstugor har blivit åretruntboenden. Skolbussen går dagligen efter flera års bortovaro, vi har en egen tidning och vi har Häggsjöborna ett namn att räkna med bland underhållare. Och så den fantasktiska fattigstugan! För några år sedan ett fallfärdigt ruckel och nu ett smycke som vittnar om bybornas förmåga att gå samman och rädda saker till kommande tider, som kanske annars skulle bli glömda för eviga tider

/NEW

Noteringar under verksamhetsåret

4-5 januari: Mycket kallt med 28,6 minus som mest

28 mars: Första tranan siktas ute på isen. Den får efter någon dag sällskap av sin gamla partner.

4 maj: Häggsjön helt isfri, vilket är senare än de tidigare två åren då sjön gick upp redan den 28 april

Häggsjöns intresse- och fiskevårdsförening och Häggdångers fiskevårdsområde

Häggsjöns fiskevårdsförening bildades 1948 och har under åren gjort mycket för att främja och utveckla fisket och fiskevården i Häggsjön. 1990 övergick föreningen till en intresse- och fiskevårdsförening.

Häggdångers fiskevårdsområde där Häggsjön ingår bildades 1994. Då Häggsjön har en lång tradition att förvaltas av en egen fiskevårdsförening, gjordes 1995 en muntlig överenskommelse med fiskevårdsområdet att Häggsjöns fiskevårdsförening arrenderar Häggsjön för en summa av 100 kr/år.

Denna muntliga överenskommelse är nu formaliserad med ett

skriftligt avtal där arrendesumman är densamma och där det uttryckligen står att Häggsjöns intresse- och fiskevårdsförening förvaltar sjön i enlighet med föreningens stadgar.

Det innebär att medlemmar i vår intresse- och fiskevårdsförening kan fiska och använda sjön om kriterierna i §2 i stadgarna uppfylls:

”Medlem i föreningen är varje fiskerättsinnehavare i förenämnda fiskevatten, samt annan strandägare eller för fisket intresserad person, och som erlägger årsavgift, vars storlek bestämmes av årsmötet”

Priser på fiskekort är:

Dagkort 40 kr

3 mån kort 100 kr

Årskort 200 kr

Kammartjärn har inplanterad fisk, och där gäller ej de vanliga korten.

Dagkort Kammartjärn 100 kr

Årskort som gäller för hela området inkl Kammartjärn 600 kr.

Årskort gäller 1 år från inköpsdatum och barn under 16 år fiskar gratis.

Här kan du köpa fiskekort:

Fiskebiten i Härnösand

Annette Nordin Kammartjärn, 072 5234386

Jan Nordin, Antjärn, 070 6677013

Johan Eriksson, Dal, 070 6423077

Eva Näslund, Dal, 070 2882629

Pontus Ivarsson, Sjö, 070 5551649

Kurt Eriksson, Häggsjö, 0708 666607

Ann-Catrine Henriksson, Häggsjöviken, 073 0669274

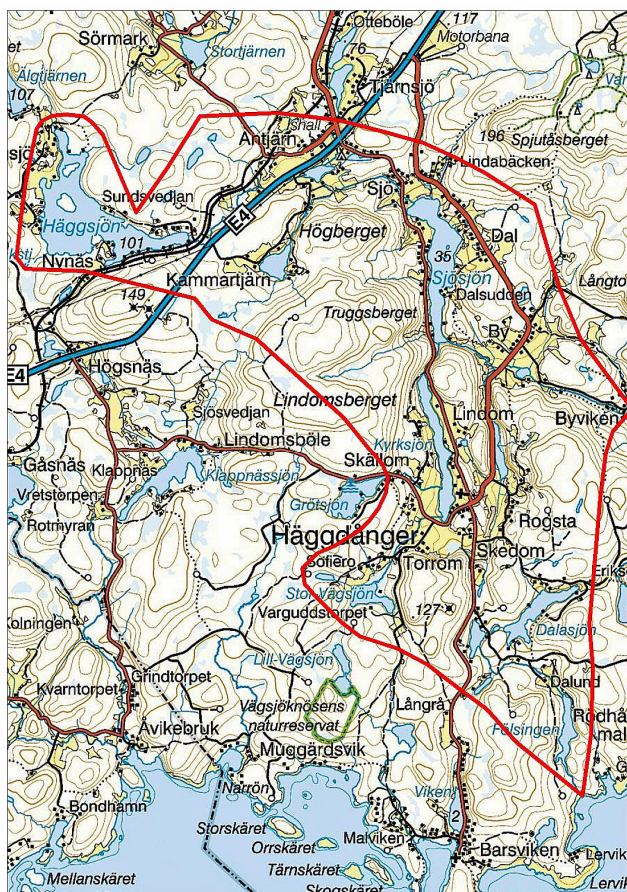
Det finns för många gäddor i Häggsjön!

Gäddorna är riktiga kannibaler. För att främja överlevnad för kräftorna, så vädjar vi att alla gäddor mellan 30-70 cm inte slängs tillbaka i sjön. De stora gäddorna däremot jagar även mindre gäddor. De lämnas alltså kvar

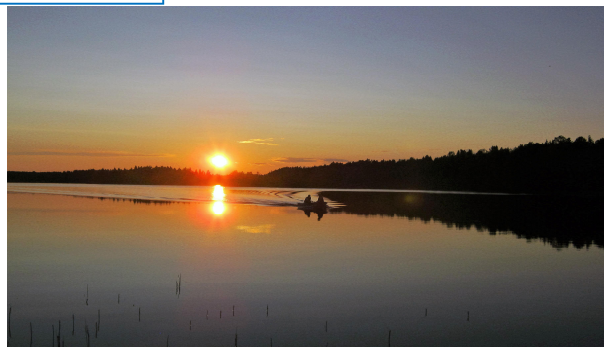
OBS! Om du som medlem har besök som vill fiska gäller fiskevårdsområdets kort även i Häggsjön.

Om du som medlem vill fiska i någon av fiskevårdsområdets övriga sjöar gäller fiskevårdsområdets fiskekort

/Barbro

Karta över Häggdångers fiskevårdsområde

Solnedgång över Häggsjön

Om myrarnas guld, glitter och andra sällsamheter

Mamma Nitán hämtade mig vid tåget från Uppsala på fredag eftermiddag. Hon hade stövlar till mig med i bilen. Vi måste stanna längs vägen till Häggsjö by, hon hade hittat ett fabulöst hjortronställe. Vi måste plocka innan veckoslutet, då säkert andra skulle komma.

Fulla av förväntan klafsade vi på med våra plockkärl till hands. Och vad fann vi? En väl genomplockad myr. Fotsteg överallt. Inte ett bär. Molokna åkte vi hem till stugan, åt middag med ett stort glas vin. Jag har grunnat och tror jag vet vems hjortronställe vi råkat på. Någon som verkligen kände till bärplockarandan.

Hjortronställen är heliga och vi hade invaderat någon annans revir. Här gäller inte allemansrätten till fullo. Liksom med de hemliga kräftfiskeställena, på den tiden det begav sig med kräftfiske. Nej, inte där! Det är ett "så och så" ställe. Se, de släckte just ficklamporna!

Som barn älskade jag myrar, speciellt de runt Flärkarna. Det var där smålommen häckade på en liten ö som verkade flyta utan ankare, fiska gjorde de nere i Häggsjön. Suget från våt vitmossa drog nästan av stövlarna, man

fick tänka och gå samtidigt. Och titta ner i backen. Där var alltid massor av hjortronplantor, blommor, kart, och på sensommaren enstaka bär, som jag åt på stället.

Men jag hittade aldrig någon gruva av hjortonguld. Såvida jag inte bär med mig riktig sylt från Sverige, får jag hålla tillgodo med sylt från IKEA, den innehåller en del hjortron.

Silesia

Däremot fanns det alltid mycket silesia med blad som glittrade i solskenet. Det botaniska släkt namnet *Drosera* härleder från grekiskan och betyder daggig. Silesia arterna kallas också soldagg eller daggört, namn som kommer igen i många andra språk.

Men hur kom det sig att ett vanligt namn kom att bli silesia? Det sägs att ett namn var Jungfru Marie silhår, för i gången tid silades färskmjölken genom bladen för att göra den mer hållbar. Växten har en bladrossett nerbäddad i Sphagnum mossan, beroende på arten kan

bladen vara runda med kort skaft eller avlånga med långt skaft, men alltid kantade med klibbiga körtelhår. Blomstängeln bär några oansenliga vita blommor. Om man granskar noga, kan man hitta insektdelar på en del av bladen! Mhmm. Jo, när en insekt landar på ett blad, kröker sig körtelhåren som har både känsel och rörlseförmåga, mot insekten och klibbar fast den. De klibbiga dropparna innehåller enzymer som löser upp insekten och frigör näringsämnen, främst kväve, som växten tillgodgör sig.

Omgivningen på mossen är näringsfattig, så insektätande är en livsform. Darwin var fascinerad av silesia, han skrev en hel bok om sina experiment med dem. Om deras känslighet för beröring och att de plantor som fick insektberikad kost producerade mer blommor och frön än de som fick leva på svältkost

Tätörten, den där ljusgröna bladrossetten i utkanten av mossen är också ofta täckt med insektdelar. Dess blad är helt täckta av en slemmig substans med samma funktion som dropparna på silesiabladsblad. Tätörten bär en vacker blå blomma

(Forts. på sidan 12)

Fortsé Om myrarnas guldé é ..

Tättört

på en stängel.

Tättört, tätmjolk, långfil, långmjolk, tjockfil, många namn på en god vara. Vår gode Linnaeus skriver om att tättört såväl som sileshår har denna förmåga. Men, måhända är det en myt att gnugga skålen med tättörtsblad verkligen gör mjölken slemmig (tätmjolk är inte en av mina favoriträtter). Seriösa försök har inte lyckats att övertygande bevisa att så är fallet. Och jag minns att farmor satte filbunke utan någon tättört. Men det måste vara opastöriserad mjolk och det fick inte vara åska i luften, si, då blev det ingen filbunke. Eller satte hon måhända till en skvätt sur grädde? En så klart, filbunke är inte långmjolk utan kortmjolk.

Det finns många arter sileshår och tättört i Sverige. De tillhör inte samma växtfamilj och vi har ytterligare en familj, vattenbläddorna, som fångar små vattendjur på sitt eget sätt med små blåsor som kan mekaniskt suga in bytet. Dessa växter, också kallade köttätande eller karnivora, ett mer dramatiskt namn, bättre passande för de verkliga köttberoende växterna i tropikerna.

De är fascinerande växter med deras många olika sätt att lura och fånga byte och det faktum att denna

Vattenbläddra

livsstil har utvecklats på så många olika håll i växtriket. De har nu kommit att bli modeväxter, kannrankor, flugfällor och flugtrumpeter. Intressanta men också krävande att ta hand om. De lever huvudsakligen i fuktiga näringsfattiga områden, så sphagnum-

moss substrat och vattning med destillerat vatten eller regnvatten är ett måste. Men man behöver inte jaga åt dem, åtminstone inte när de kan var ute under sommaren.

Flugtrumpeterna tycks till och med ha förvildats i södra Sverige, förhoppningsvis leder inte detta till en invasion. I populära skrifter och annonser om dessa växters levnadsform nämns ofta brutalitet eller opassande uppförande, epitet som är bättre passande för medvetande arter, som människor.

Tillbaka till Flärkarna. I barndomen spelade lingonen en dominerande roll i kosten, man kunde ha lingonsylt på allt från fil till köttbullar. Men det talades sällan om tranbär, undersköna krypande ris i

Tranbär

mossarna, rosa-röda blommor med uppåtvända kronblad. På hösten ligger bären som stora rubiner nedsjunkna i mossan. Jo, jag skrev något så pekoralistiskt om detta i en uppsats på högstadiet. Jag åt dem mest på plats,

(Forts. på sidan 13)

Fortsé **Om myrarnas guldé ..**

de är ganska syrliga, lär sötma till efter frost (eller djupfrys). Nu när jag söker på nätet om tranbär på svenska förstår jag att tranbär, också i Sverige har blommat upp, så att säga, på hälsofronten. Precis som här: juice, färska, torkade och naturligtvis som sylt till Thanksgiving kalkonen. I Wisconsin och Massachusets odlas tranbär i stor skala. Igen, på nätet kan man hitta bilder av kommersiella odlingar: hela fält röda av tranbär, folk i sjöstövlar skjuter bären framför sig med rakor mot en lastbil som suger upp bären. Jättestora lingonplockare verkar också att vara i farten. Sök "cranberry production" på nätet och titta, själv skulle jag bra gärna vilja se hur det går till i levande livet.

Kring mossarna fanns det också orchideer, Nyckelblomster och Spindelblomster, trollsländor, och svalor som svepte upp mygg.

Men jag tänker inte på myggen, bara doften av pors, stillheten, att vara inbäddad i naturen. Jag hoppas att något av detta kommer att finnas kvar kring Flärkarna trots avverkingar. Jag hoppas att man går varsamt fram med naturen.

/Bibie

Rapport från fattigstugan 2016

Den 14 juli hade vi en vis- och allsångskväll under ledning av Häggsjöborna. Vädret var inte optimalt med stämningen var god och kaffet med dopp satt fint. Vi frågade förra året om någon kunde skänka något att sitta på ute, och vi fick en gjutjärnssoffa av Ragge o Anita och två gamla kyrkbänkar av Inga-Lisa och Torbjörn.

Den stora insatsen för året blev då vi fick ny plåt på halva taket och plåtbeklädnad på skorstenen. Detta möjliggjordes genom ett bidrag från Länsstyrelsen för upprustning av kulturbyggnader.

Vi har haft besök av studiecirkeldeltagare som fördjupar sig i Häggsjöns historia.

Hör av dig om du vill visa barn, barnbarn eller andra

besökare hur man bodde och levde som fattig äldre under första hälften av 1900-talet innan pension och andra sociala förmåner fanns

/Barbro

I KnipaForts.....

av gänget tagit vägen och simmade efter. Vi kände oss nöjda och tror att vi gjorde en bra sak. Vi tog bort lintrasslet så ingen annan skulle fastna i det.

Vad lär man sej av detta då? Skorstenen ska vara enkelriktad, rök ut ingen fågel in. Trassel med linan? Ta med hem, lämna inget i aturen. Vi har fortsatt att försöka måna om fåglar genom att sätta upp fågelholkar och de har varit uppskattade, inga lediga lokaler hos oss. Nu börjar vi få ont om träd att sätta dom i, men man kan sätta dom i skogen också. Trevligt när det börjar pipa i holkarna på sommaren.

/Göte

Föreningen ett partytält som du som medlem kan låna

Det består av ett tältpaket med 5x8 m PVC partytält, bottenram, stomlinor och jordspjut.

Tältet förvaras nu i tre större lådor

Lådorna finns hos Barbro och Kurt, 77124, 0707 666607 eller kurt.eriksson@qrt.se.

Om du vill låna tältet kostar det inget, däremot får du lägga 500 kr som deposition vilket återfås vid återlämnandet.

På <http://haggsjo.qrt.se> finns en länk till fullständig manual över hur man sätter upp tältet

Kraftigt tält med PVC duk 500 g/m² i både tak och väggar

Namn o Nytt - Familjesidan

Kalendariet – Vad händer och när?

- 30/6 18.00, 2/7 16.00, Teater "Janne Vängmans försök att störta regeringen" Janne Vängmantorpet
- 1—2 juli Loppis på Häggsjö Bygdegård Boka bord hos Inga-Lisa Skoglund, 740 91 150 kr för en dag, 200 kr för två dagar. Servering av kaffe, bröd o glass
- 9/7 14.00 Årsmöte Häggsjö Intresse-och fiskevårds-förening hos Barbro o Kurt
- 29/7 Barsvikendagen med knallemarknad och servering i Salteriet
- 5/8 14.00 Kakfrossa på Bygdegården. Bidra med ditt godaste recept och tävla, samt smaka på allt gott. Anmäl bidrag till Barbro, 073 6607266
- 26/8 Lysafton (Stugsista) Barsviken. Medtag marschaller
- 26/8 Lysafton (Stugsista) Häggsjön från 18.00. Sätt upp marschaller vid din brygga/strand, åk runt och känn stämningen och gör strandhugg hos dina grannar
- 26/8 Lysafton (Stugsista) Öjesjön. Eldar tänds vid badplatsen 18.00. Ta med något att grilla samt marschaller att tända. Tänd gärna marschaller vid din egen stuga också
- 26/12 Annandagen 15.00 Gudstjänst hos Barbro o Kurt. Underhållning och kaffe med dopp

Häggssjö-loppan

Önskas:

Sekelskiftesmöbler, spännande byggnadstillbehör, smiden m.m. Leksaker före 70-tal

Rökbord i koppar eller mässing, 70—80 cm i diameter

Ring 0705-93 83 73

Önskas:

Gammalt hängskåp max 30 djupt till fattigtugan

Ring 0736607266

Efterlysning

Jag fortsätter att samla bilder i en bildbank för Häggsjö, och vill därför gärna låna gamla fotografier för inscanning.

Särskilt bilder på fattigtugan!

Hör av dig till

Barbro Westerholm,
0611-77124 eller 073- 6607266

Norpans skogspizza

Deg till 2-3 plåter för 4 personer

25 gr jäst

2 dl ljummet vatten

1 msk olja + ev. lite honung

5 dl vetemjöl och 1/2 tsk salta

Låt degen jäsa i minst 30 min och knåda lite till

Fyllning:

Älgskav/nötskav stekt o kryddat efter behag

Knaperstekt bacon

Gula kantareller alt. trattisar eller smulade torkade trattisar

Gul lök

Riven ost eller grönmögelost om man vill

Tomatkross med ketchup

"Ni he ut degen på en smord plåt, på med tomatsåsen å sen kan nu göra hur håken ni vill"

Grädda på 200-220 gr i ca 10 minuter. Med varmluftsugn kan du ta två plåtar på en gång

/Norpan, en vän i jaktlaget

Matjesill med brynt smör- oslagbart enkelt och gott

4 st matjesillfiléer

100 g smör

4 hårdkokta ägg

1 st rödlök

1 stor knippa gräslök

- Skär upp matjesillen i bitar och lägg på ett fat. Hacka äggen fint. Hacka rödlöken och gräslöken.
- Fördela äggen och löken över sillen på fatet. Smält smöret tills det doftar nötigt och får en gyllenbrun färg.
- Slå smöret över sillen och servera genast.

En färskpotatis, en bit tunnbröd

och liten snaps till, fullbordar smakupplevelsen. /BW

Grillkväll med underhållning på Storholmen

En vacker kväll i juli hade vi grillknyttis på Storholmen. Bjarne bidrog med bakade potatisar

till oss alla, och sen var variationen stor på det som lades på grillen.

Anders och Svetlana underhöll med ryska sånger. Svetlanas tolkning av Besame Mucho på ryska var fantastisk

/Barbro

Häggsjöborna

Häggsjöborna är numera en ofta engagerad grupp. Deras stamställe Älandsgårdens äldreboende har haft åtskilliga besök. De har även underhållit på Morsdagskaffe, PRO-sammankomster och många andra äldreboenden. En liten specialitet är att de ofta väver in ett musikquiz i underhållningen, något som May-Gun och Kjell-Erik snickrat ihop

I gruppen ingår:

Kjell-Erik Näslund, sång, fiol, tolvsträngad gitarr och mandolin

May-Gun Näslund, sång, rytminstrument

Barbro Nilsson, sång, cittra, nyckelharpa, fiol

Gunnar Forsén, sång, gitarr, ukulele

Kurt Eriksson, ukulele

Anders Westerholm, bas

Berit Westerholm Wassberg, sång

Britt Hedenberg, dragspel
Solbritt och Kjell Lindberg, sång

Lasse Florin, banjoukele, ukelele, munspel

Vill du engagera dem eller är nyfiken på att var med, kontakta Maygun Näslund, 070 554 5647

DIN LEVERANTÖR NÄR DET GÄLLER!

Digitaltryck • Offset • Boktryck
Wire-O-bindning • Inplastning
Allt från etiketter till böcker
i färg eller svart-vitt.

L. Lundqvist AB

Härnösands Tryckeri

0611-710 54 • 070-223 69 41

Häggsjöns Varjehanda nr 19 är tryckt hos L Lundqvist AB i By

Ordförande: Barbro Westerholm
Adress: Häggsjö 261
871 91 Härnösand
Tfn: 0611-771 24, 073-660 7266

Sekr: Mia Karlström
Tfn: 076-901 96 22
Kassör: Kurt Eriksson
Tfn: 0708-666607

Häggsjöns Varjehanda
Redaktionen c/o Barbro Westerholm
Häggsjö 261
871 91 HÄRNÖSAND
Tfn: 073-6607266
E-post: Barbro.westerholm@qrt.se

Häggsjöns varjehanda på webben
finns på <http://www.haggsjo.qrt.se>
Där kan du även läsa protokoll och annan information som rör föreningen

17 årgångar av Häggsjöns Varjehanda
(1998-2015), finns inbundna på Ånger-
manlandsrummet på biblioteket, samt är
sökbar i den nationella bibliotekskatalogen

Häggsjöns Intresse- och Fiskevårdsförening

Föreningen grundades 1948 för att tillvarata fiskerättsinnehavarnas intressen och för att på bästa sätt främja och utveckla fisket och fiskevården för dåtida och framtida generationer vid Häggsjön.

Föreningen har efter ombildningen 1990 utvidgats till att bli en intresseförening för samtliga medlemmar som bor och verkar kring Häggsjön samt har intresse i sjöns välmåga.

Om du inte redan är medlem
Betala in 100 kr på bankgiro 444-0608
Fyll i ditt namn och adress

Från vår slogantävling:

"Sommar som vinter, i Häggsjö det fint är!"
"För Häggsjön genom tiderna!"
"Njut av sommar vinter o tö, i vårt vackra Häggsjö"
"Liten som stor, alla vill vara Häggsjöbor"
"Gör som lommen, häcka i Häggsjö!"

Glöm ej inför nästa nummer:

- Ditt förslag / bidrag till innehåll
- Dina frågor, undringar om bygden m.m.
- Köp o Sälj på Häggsjö-loppan
- Ditt företags sponsor-annonser

Vi vill gärna ha Dina synpunkter på Häggsjöns Varjehanda

För att få den Varjehanda du önskar, vill vi ha Din åsikt om vilken information du vill ha. Det kan gälla gamla och nya tider samt händelser runt Häggsjön.

Vad tycker Du om detta nummer av Häggsjöns Varjehanda ?

- ☐ Mycket bra, önskar läsa fler utgåvor
☐ Det är OK, varken bra eller dåligt
☐ Tycker inte att denna form av information behövs

Hur ofta skulle Du vilja läsa Häggsjöns Varjehanda ?

- ☐ En gång per år
☐ När ny information av intresse för Häggsjön och mig uppstår
☐ Aldrig mer, det räcker med detta nummer

Vad vill Du att Häggsjöns Varjehanda skall innehålla ?

- ☐ Mer om gamla tider och de som bodde där på den tiden
☐ Gammalt och nytt, Gärna frågespalt, samt öKöpes och
☐ Aktuella frågor som: Vad händer med Rödberget, Bottniabanan

Är Du själv beredd att bidra med material och inlägg till Häggsjöns Varjehanda ?

- ☐ Gärna, har material för nästa utgåva
☐ Inte för närvarande, kanske senare
☐ Nej, läser helst vad andra skriver om

Kommentarer (skriv gärna mer på ett extra papper):

Namn _____

Adress _____

E-post: _____

Telefon _____

Skicka Din åsikt till:
Redaktionen c/o Barbro Westerholm
Häggsjö 261
871 91 HÄRNÖSAND

PS Även om Du inte besvarar frågorna, så önskar vi att Du hjälper oss att uppdatera medlemsregistret genom att skicka in namn, adress, tel.nr (hem o till stugan) samt **e-post**-adress för er som har sådan.